

महाराष्ट्र शासन

तात्काळ

क्रमांक-केमाआ०-२०१०/१३३८/प्र.क्र.४३२/१०/का.६
सामान्य प्रशासन विभाग,
१९ वा मजला, नवीन प्रशासन भवन,
मंत्रालयासमोर, मुंबई - ४०० ०३२.
दूरध्वनी क्र. २२०४९५४३
दि. ०७/०९/२०११.

प्रति,

सर्व अ.मु.स./प्रधान सचिव/सचिव,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

विषय : माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ मधील कलम ४(१) व महाराष्ट्र सार्वजनिक अभिलेख नियम २००५ च्या अंमलबजावणी संदर्भातील राज्य मुख्य माहिती आयुक्ताच्या सूचना.

संदर्भ : राज्य मुख्य माहिती आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य यांचे क्रमांक - मुमाआ० २००९/प्र.क्र.२०/०९,
दि. १०/११/२०१० चे पत्र.

महोदय,

माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ हा सार्वजनिक प्राधिकरणाच्या कामकाजात पारदर्शकता, गतिमानता, अचूकता व जनतेच्या प्रती उत्तरदायित्व निर्माण करण्याच्या उद्देशाने अंमलात आलेला आहे. अधिनियमातील कलम ४ नुसार १७ बाबींवरील माहिती प्रत्येक सार्वजनिक प्राधिकरणांनी प्रसिद्ध करणे, सहायक जन माहिती अधिकारी, अधिकारी,

जन माहिती अधिकारी व प्रथम अपिलीय प्राधिकारी यांच्या नियुक्त्या करणे, सार्वजनिक प्राधिकरणातील सर्व अभिलेख योग्य रितीने सूचीबद्ध करणे, त्यांची निर्देश सूची तयार करणे व संगणकीकरण माध्यमातून ते जनतेस उपलब्ध करून देणे या बाबी सदर अधिनियमान्वये अनिवार्य आहेत. यासंदर्भात शासनाने, शासन परिपत्रक दिनांक १८/६/२००५, ६/८/२००५, १८/८/२००५, ६/९/२००५, २४/९/२००५ व अनेकविध पत्रांन्वये वेळोवेळी सूचना प्रसृत केल्या आहेत. तसेच कलम ४ मधील तरतुदीच्या पूर्ततेची बाब सर्व जिल्हाधिकारी व अ.मु.स./प्रधान सचिव/सचिव यांच्या वार्षिक कृती आराखड्यात उद्दिष्ट म्हणून समाविष्ट करण्याच्या सूचनाही शासन पत्र क्रमांक - सीआयए १००९/१७५३/२००९/१०, दिनांक १/९/२००९ अन्वये प्रसृत करण्यात आल्या आहेत. या व्यतिरिक्त सर्व मंत्रालयीन सचिवांना त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व सार्वजनिक प्राधिकरणांमध्ये कलम ४ ची पूर्तता करून तद्दसंबंधीची माहिती शासनाच्या संकेत स्थळावर प्रसिद्ध केल्याचे प्रमाणपत्र सामान्य प्रशासन विभागास दिनांक १७ जून २००८ पर्यंत पाठविण्याचे या विभागाच्या क्रमांक - केमाआ० २००८/प्र.क्र.१८१/२००८/सहा, दिनांक ३ जून, २००८ च्या पत्रान्वये कळविण्यात आले होते.

उपरोक्तेखित सूचनेस अनुसरून काही विभागांच्या सचिवांकडून १०० टक्के अनुपालनाची प्रमाणपत्रे प्राप्त झाली आहेत, तर काही विभागांनी केचल रुद्र प्रशासकीय विभागाची कार्यवाही पूर्ण झाल्याचे प्रमाणित केले असले तरी, त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व कायर्यालयांची माहिती प्रमाणित केलेली नाही. तर काही विभागांकडून माहिती अजिबात प्राप्त झालेली नाही. या अधिनियमाची यशस्विता सर्व प्राधिकरणांनी स्वयंप्रेरणेने कलम ४

मधील माहिती घोषित करण्यावरच बहुतांश अवलंबून असल्याने, राज्यातील सर्व सार्वजनिक प्राधिकरणांमध्ये या बाबीचे १०० टक्के अनुपालन होणे अव्यावश्यक आहे. तथापि, अनेक कार्यालयांनी याबाबत कार्यवाही केलेली नाही अशा तक्रारी शासनाकडे तसेच राज्य माहिती आयोगाकडे प्राप्त होत आहेत. याचा परिणाम म्हणून, आयोगाकडील तक्रारी व द्वितीय अपिलांमध्ये वाढ होत असल्याची बाब राज्य मुख्य माहिती आयुक्त यांनी उपरोक्त संदर्भाधीन पत्रान्वये निदर्शनास आणली आहे. तसेच अभिलेखांचे व्यवस्थापन योग्य पद्धतीने होत नसल्याबाबतही आयोगाने नाराजी व्यक्त केली आहे.

माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ च्या कलम ४ च्या अंमलबजावणीबाबतचा अहवाल विधान मंडळास सादर करावयाचा असल्याने प्रत्येक सार्वजनिक प्राधिकरणाने दिनांक १५/१/२०११ पूर्वी याबाबतचा अहवाल राज्य मुख्य माहिती आयोगास पाठविण्याचे आयोगाने सूचित केले आहे. आयोगाच्या संदर्भाधीन पत्राची प्रत सोबत आवश्यक त्या कार्यवाहीस्तव पाठविण्यात येत आहे. आयोगाच्या सदर पत्रातील प्रत्येक सूचनांचे आपल्या अधिपत्याखालील सर्व सार्वजनिक प्राधिकरणांकडून काटेकोरपणे पालन होईल याबाबत तात्काळ उपाययोजना करून आयोगास अपेक्षित असलेला अहवाल विहीत मुदतीत पाठवून, त्याची प्रत या विभागासही कृपया अग्रेषित करण्यात यावी.

शासन आदेश क्रमांक - केमाआ २००९/५३५/प्र.क्र. ३७६/०९/सहा, दिनांक ३८/९/२००९ अन्वये प्रत्येक मंत्रालयीन विभागाने त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व सार्वजनिक प्राधिकरणांची सूची तयार करून शासनाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्याच्या सूचना प्रसूत करण्यात आल्या होत्या. त्यानुसार तयार करण्यात आलेल्या सूच्या आयोगास तसेच या विभागास उपलब्ध करून देण्यात याच्यात व या अधिनियमाच्या प्रभावी अंमलबजावणी संदर्भात शासनाने तसेच आयोगाने दिलेल्या सूचनानुसार प्रत्येक सार्वजनिक प्राधिकरणनिहाय अनुपालनाचा आढावा घ्यावा, अशी आपणास चिनंती करण्यात येत आहे.

यासंदर्भात नजिकच्या कालावधीत मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागनिहाय आढावा घेण्यात येणार असून, त्यावेळी प्रत्येक प्रशासकीय विभागाच्या अधिपत्याखालील सर्व सार्वजनिक प्राधिकरणांनी कलम ४ अन्वये तयार केलेली माहिती शासनाच्या संकेतस्थळावर प्रत्यक्षात प्रसिद्ध केली असल्याची खातरजमा करण्यात येणार आहे. त्यामुळे सर्व मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्या प्रशासकीय अधिपत्याखालील सर्व सार्वजनिक प्राधिकरणांची माहिती शासनाच्या संकेतस्थळावर असल्यांची खातरजमा करावी. प्रत्यक्ष आढाव्याच्या वेळी random पद्धतीने या माहितीची संकेतस्थळावर तपासणी करण्यात येईल. त्यावेळी अपेक्षित माहिती उपलब्ध न झाल्यास, संबंधितांवर त्याची जबाबदारी निश्चित करून, त्यांच्याविरुद्ध शिस्तभंगविषयक कार्यवाही करण्याची आपणास चिनंती करण्यात येत आहे.

आपला,

नंदकुमार जंते

सचिव (प्र.सु. व.र. व.का.)

प्रत,

स चिव, राज्य मुख्य माहिती आयोग, महाराष्ट्र शासन, १३ वा मजला, नवीन प्रशासकीय इमारत, मंत्रालयासमोर यांना माहिती व आवश्यक त्या कार्यवाहीस्तव अग्रेषित.

